

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a személyesen eljáró felperesnek a APEH Központi Hivatal Hatósági Főosztály Nyugat-dunántúli Kihelyezett Hatósági Osztály alperes ellen adóügyben hozott határozat felülvizsgálata iránt indított perben a Zala Megyei Bíróság 2009. június 9-én kelt 8.K.20.347/2009/6. számú jogerős ítélete ellen az alperes által 8. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott helyen és napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Zala Megyei Bíróság 8.K.20.347/2009/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A le nem rótt 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2008. július 17-én benyújtott fizetési könnyítési és mérséklési kérelmét az APEH Nyugat-dunántúli Regionális Igazgatósága a 2008. augusztus 14-én kelt 5564085425 számú határozatával elutasította.

A felperes 2008. szeptember 4-én fellebbezést nyújtott be a határozat ellen, fellebbezésében költségmentesség iránti kérelmet is előterjesztett.

Az elsőfokú hatóság a fellebbezés folytán az iratokat felterjesztette a másodfokú hatósághoz anélkül, hogy bevárta volna a költségmentesség iránti kérelem jogerős elbírálását. Az alperes a 2008. október 21-én kelt 1941849053 számú határozatával a fellebbezést elbírálta és az elsőfokú hatóság határozatát helybenhagyta. A határozatot a felperesnek 2008. november 3-án kézbesítették.

Az elsőfokú hatóság időközben a 2008. szeptember 25-én kelt 8476195853 számú (1243502562 iktatószámú) végzésével a

költségmentesség iránti kérelmet elutasította, ez ellen a végzés ellen a felperes 2008. október 15-én fellebbezéssel élt és az alperes a fellebbezést elbírálv a 2008. november 17-én kelt 2899119799 számú végzésével az elsőfokú hatóság végzését helybenhagyta. Ezt a határozatot a felperesnek 2008. december 3-án kézbesítették.

Az elsőfokú hatóság a 2008. december 5-én kelt 8476495702 számú határozatával a felperest 94.400 forint fellebbezési illeték és az illetéknek késedelmes vagy nem teljes összegben történő megfizetése, illetve meg nem fizetése esetére - feltételelesen - 14.000 forint mulasztási bírság megfizetésére kötelezte.

A felperes fellebbezést nyújtott be és az alperes a 2009. január 26-án kelt 2899139685 számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Határozata indokolása szerint a felperes a határozat ellen benyújtott fellebbezése miatt az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 29.§ /2/ bekezdése alapján fellebbezési illetéket köteles fizetni. A felperes a fizetési könnyítési és mérséklési kérelmet elutasító határozat elleni fellebbezésére a fellebbezési illetéket nem rötta le, nem fizette meg, ezért annak megfizetésére kötelezni kellett. A költségmentesség iránti kérelmet jogerősen elutasították, így a felperes a fellebbezési illeték megfizetése alól nem mentesíthető.

A felperes keresetet nyújtott be az alperes határozatának felülvizsgálata iránt. Keresetében sérelmezte, hogy a költségmentességi kérelem elutasítása még nem volt jogerős, amikor már érdemben elbírálták a fizetési könnyítési és mérséklési kérelmet elutasító határozat elleni fellebbezését, az ügy érdemében hozandó döntéssel be kellett volna várni a költségmentesség iránti kérelme tárgyában hozott döntést. Csak így lett volna módja arra, hogy a döntés ismeretében a fellebbezését visszavonja vagy megfontolja, hogy a fellebbezését fenntartja-e.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét megalapozottnak találta. Ítélete indokolása szerint a közigazgatási eljárásban az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art.) rendelkezéseit kell alkalmazni, valamint a fellebbezési illeték vonatkozásában az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) rendelkezéseit, és mögöttes szabályként a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) rendelkezéseit mindazokban a kérdésekben, amelyeket az Art. nem szabályoz. Az Art. 37.§ /3/ bekezdése értelmében az eljárási illetéket, ha az illetéktörvény másként nem rendelkezik, a kérelem benyújtásakor kell megfizetni. A Ket. 31.§ /3/ bekezdése értelmében ha az ügyfél az eljárási illeték fizetési kötelezettségnek a hatóság erre irányuló felhívása ellenére nem tesz eleget, és költségmentességben sem részesül, a

hatóság az eljárást megszüntetheti. Az elsőfokú bíróság e két rendelkezés összevetéséből arra a következtetésre jutott, hogy a fellebbezés elbírálása előtt a hatóságnak fel kell hívnia az ügyfelet a fellebbezési illeték fizetésére, illetve ha költségmentességi kérelmet terjesztettek elő, a tisztességes eljáráshoz való jog alapelvének az felel meg, ha a költségmentességi kérelem előbb elbírálásra kerül, mint ahogy a fellebbezésre az ügy érdemében döntést hoznak. Amennyiben a költségmentességi kérelem tárgyában hozott döntés meghozatalát megelőzi a fellebbezés tárgyában hozott döntés, ezzel nem biztosítja a hatóság az adózó számára a választás lehetőségét, így az ügyfél nem fontolhatja meg, hogy élni kíván-e a fellebbezési jogával vagy azt visszavonja, miután a költségmentességi kérelmét jogerősen elutasították. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem egymástól független eljárásokról van szó, ezek az eljárások egymással összefüggnek. Az eljárások helytelen időrendjét megválasztó alperes teremtette azt a helyzetet, hogy a felperessel szemben indokolatlanul, jogszabálysértő módon szabtak ki fellebbezési illetéket. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság az alperes határozatát és az elsőfokú határozatot megváltoztatta akként, hogy a felperesnek a fellebbezési illeték és a feltételesen kiszabott mulasztási bírság fizetésére való kötelezését mellőzte.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Ket. 4.§ /1/ bekezdését, az Art. 37.§ /3/ bekezdését, az Itv. 73/A.§ /3/ bekezdését. A rendkívüli jogorvoslati kérelmében kifejtett álláspontja szerint az illetékkötelezettség a fellebbezés benyújtásával keletkezik. Amennyiben az adózó nem vagy hiányosan teljesíti az illetékfizetési kötelezettségét, akkor hiánypótlásra kell felhívni és kilátásba kell helyezni az úgynevezett, feltételesen kiszabott mulasztási bírságot is. Abban az esetben viszont, amennyiben az adózó költségmentességi kérelmet is benyújtott, mindaddig nincs helye hiánypótlásnak, ameddig a költségmentességi kérelem jogerősen nem kerül elbírálásra. A bíróság abban tévedett, hogy a költségmentességi kérelem jogerős elbírálása az ügy érdemére kihatással van, mert a költségmentességi kérelemnek, illetve mikénti elbírálásának nincs „halasztó” hatálya, kihatása a fellebbezés elbírálására és nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely az elbírálás sorrendjét meghatározná. A fellebbezési illeték megfizetésének elmulasztása nem akadály a fellebbezési eljárás lefolytatásának az Art. 120.§ /6/ bekezdése értelmében. Az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben a fellebbezési illeték megfizetésének elmulasztása esetén csak abban az esetben szüntethető meg az eljárás, ha az adózó a fellebbezését visszavonja vagy nem igazolja a képviseleti jogosultságát. Adóügyekben a Ket. 31.§ /3/ bekezdése nem irányadó, mert az Art. a Ket. szabályaitól eltérően rendelkezik. Sérelmezte az elsőfokú

bíróságnak azt a megállapítását, hogy az eljárások rossz időrendiségének megválasztásával az alperes jogsértő helyzetet teremtett. Hangsúlyozta, hogy a fellebbezési illeték megfizetésének elmulasztása nem akadály a másodfokú eljárás lefolytatásának.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274.§ /1/ bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem alaptalan.

Az alperes - a felülvizsgálati kérelme tartalma szerint - az Art. 120.§ /6/ bekezdésének tulajdonított döntő jelentőséget abban, hogy az eljárási illeték megfizetésének elmulasztása a hatósági eljárás lefolytatásának akadályát képezi-e vagy sem. Az Art. 120.§ /6/ bekezdése úgy rendelkezik, hogy az eljárási illeték megfizetésének elmulasztása a hatósági eljárás lefolytatásának nem akadály.

Az alperes az idézett rendelkezésből téves következtetést vont le az alábbiak miatt. Amennyiben az adózó kérelmére fizetési könnyítés iránti eljárás indul és az elsőfokú határozat ellen az adózó fellebbezést nyújt be, nem vitásan a fellebbezési illeték a fellebbezési kérelem benyújtásakor esedékes és az illetéket akkor kell megfizetni az Art. 37.§ /3/ bekezdése értelmében. Azonban nem hagyhatók figyelmen kívül a Ket. rendelkezései sem, mert Art. 5.§ /1/ bekezdése szerint a Ket. szabályait mindazokban a kérdésekben alkalmazni kell, amelyeket az Art. nem szabályoz. Az elsőfokú bíróság ezért helytállóan hivatkozott a Ket. 31.§ /3/ bekezdésére, amely szerint ha az eljárási illetéket az ügyfél erre irányuló felhívás ellenére nem fizette meg, és költségmentességben sem részesül, a hatóság az eljárást megszüntetheti. Ez a rendelkezés vonatkozik azokra az esetekre, amikor az ügyfél a fellebbezési eljárásban költségmentességi kérelmet terjeszt elő. Ebben az esetben csak a költségmentességi kérelem elbírálását követően lehet vagy az eljárás megszüntetéséről vagy a fellebbezés elbírálásáról dönteni. A fellebbezés elbírálását meg kell, hogy előzze a költségmentességi kérelem elbírálása, mert ha azt a hatóság elutasítja, akkor kerülhet csak sor az eljárás megszüntetésére az illeték meg nem fizetése miatt. Az ügyfélnek módja nyílik arra is, hogy a költségmentességi kérelem elutasítását követően a fellebbezését visszavonja és így mentesüljön a fellebbezési illeték megfizetése alól, amelynek megfizetése számára nehézségekbe ütközne. A költségmentességi eljárás lényege a Ket. 159.§ /2/ bekezdése szerint éppen az, hogy az ügyfél az eljárási illeték viselése alól teljes vagy részleges mentességet nyerjen, és a költségmentesség - engedélyezése esetén - a Ket. 159.§ /3/ bekezdése értelmében a kérelem előterjesztésétől kezdve az eljárás egész tartamára kiterjedően megilleti az ügyfelet. Ezek a rendelkezések is azt erősítik meg, hogy a fellebbezés elbírálására

mindaddig nem kerülhet sor, amíg az adózó költségmentességi kérelmét jogerősen el nem bírálják. Helytállóan jutott tehát az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az eljárások időrendiségét rosszul választotta meg az alperes és emiatt jogsértően került sor a felperes terhére fellebbezési illeték fizetési kötelezettség előírásra, megsértve ezzel a Ket. 31.§ /3/ bekezdésében foglalt rendelkezést is.

Az alperes által hivatkozott Art. 73/A.§-a a hiányzó illeték esetén a vonatkozó eljárás rendjét szabályozza. Az Art. 73/A.§ /1/ bekezdése értelmében, ha az adózó a kérelmét az illeték megfizetése nélkül nyújtja be, az ügyfelet figyelmeztetni kell az illeték megfizetésére. Az Art. 73/A.§ /2/ bekezdése azt is kimondja, hogy ha az ügyfél az illeték megfizetésének mellőzését kérte, a hatóság döntéséig az /1/ bekezdésben foglalt felhívásnak nincs helye. Ez a rendelkezés is arra utal, hogy költségmentességi kérelem esetén az adózó a hiányzó illeték megfizetésére hiánypótlás keretében mindaddig nem hívható fel, amíg a költségmentességi kérelemről a hatóság jogerősen nem döntött.

Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet, amely a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogszabályokat nem sértette meg, a Pp. 275.§ /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A sikertelen felülvizsgálati kérelemmel élő alperes illetékmentessége miatt a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

A felperesnek a felülvizsgálati eljárás során költsége nem merült fel, ezért arról rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2010. május 26.

Dr. Kárpáti Zoltán sk. a tanács elnöke, Dr. Márton Gizella sk. előadó bíró, Dr. Sperka Kálmán sk. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági írnok